

Aplinkos ministerijai

2024-10-29

Nr. 45

El.paštas: info@am.lt

I

2024-10-22

Nr. D8(E)-4783

Kopija: LR Vyriausybei

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 X SKYRIAUS ANTRJO SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3988“ PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija (LMSA) susipažinome su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 X skyriaus antrojo skirsnio pakeitimo įstatymo projekto [Nr. XIVP-3988](#)“ projektu ([TAIS reg. Nr. 24-12857\(3\)](#)) (toliau – Projektas). Teikiame šias LMSA narių pastabas bei pasiūlymus:

1. Dėl projektu deklaruojamų tikslų. Suprantame, kad Valstybės gynyba yra prioritetinga sritis ir vienareikšmiškai palaikome Valstybės priemones bei veiksmus, kuriais realiai siekiama sustiprinti valstybės sienos su Baltarusijos Respublika ir Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi) apsaugą. Tuo pačiu esame įsitikinę, kad numatomos įgyvendinti kontrmobilumo priemonės turi būti logiškos, veiksmingos (pasiteisinančios praktiškai) ir pagrįstai reikalingos, kad būtų išvengta Lietuvos piliečių ir valstybės biudžeto turimų ribotų lėšų bei turto bereikalingo švaistymo ten, kur nėra būtina.

Nepavyko surasti informacijos, kurioje dar Europos ar pasaulio šalyje, įskaitant tas, kur vyksta kariniai konfliktai ar yra reali tokių konfliktų grėsmė, jau yra taikomos ir pasiteisino analogiško pobūdžio ir masto kontrmobilumo priemonės (*draudžiant vykdyti plynuosius pagrindinius miško kirtimus 20 km atstumu nuo valstybės sienos į šalies teritorijos gilumą ir 100 m atstumu į abi puses nuo kelių*).

Siūlome: prieš priimant siūlomus sprendimus dėl plynų kirtimų uždraudimo, apsvarstyti ir įvertinti tokių priemonių praktinį tinkamumą keliamiems tikslams bei patiriamų kaštų ir gaunamos naudos santykį (remiantis kitų valstybių pavyzdžiais). Jei nėra pagrįstų įrodymų, kad siūlomi apribojimai išties veiksmingi ir būtina reikalingi tokioje didelėje šalies teritorijoje (*būtų taikomi ~200 tūkst. ha privačių miškų, panašia apimtimi- ir valstybiniuose*), o gynybinis poveikis yra miglotas – **atsisakyti tokios perteklinės ir daug kainuosiančios iniciatyvos**.

2. Dėl vienašališkų arbitrariinių (objektyviais kriterijais nepagrįstų) apribojimų nustatymo.

Netinkama ir nepriimtina, kai siūlomas reguliavimas nėra pagrįstas jokiais objektyviais kriterijais, pagrindžiančiais, kodėl būtent **20 km** atstumas nuo valstybinės sienos ir **80 ar 100 m** atstumas nuo kelių yra būtinas uždrausti plynus kirtimus visuotinai. Ar toks draudimas duos norimą efektą?

Kad 20 km atstumas nuo sienos nėra tabu plyniams kirtimams, rodo pačių kariškių veiksmai, kuomet visai neseniai didžiuliai plotai miško buvo plynai iškirsti ~10-12 km. atstumu nuo Baltarusijos sienos Rūdninkų karinio poligono teritorijoje [Šalčininkų r. sav., nuoroda: <https://maps.app.goo.gl/BZa7paRsAvXEspov9>].

Prie dabartinės nusistovėjusios miškininkavimo praktikos su vyraujančiomis nedidelės apimties plynomis kirtavietėmis (1,2 - 2,3 ha), kertamų biržių šliejimo reikalavimais ir pan., miškų teritorijos visuomet yra su vyraujančia medynų danga, pro kuriuos tiesiai prasibrauti su karine technika nebūtų paprasta. Daug didesnę rūpestį karine prasme matomai turėtų kelti gerai išvystytas miško kelių ir kvartalinių tinklas, nes būtent jais gali nesunkiai judėti karinė technika. Jei į miškus žiūrima, kaip į

priedangos teritorijas dislokacijai, tai daugiausiai plotų miškuose užima ne brandūs, o viduramžiai ir pribreštantys medynai, kurie netgi vešlesni ir tankesni. Taip kad ir šiuo atveju visuomet yra ir bus pakankamai erdvės būtinoms dislokacijoms ar manevrams.

Valstybės teritorijoje esantys miškai, pelkės, vandens telkiniai, raižytas reljefas yra pripažįstami karyboje kaip natūralūs karinės technikos judėjimą galintys pristabdyti kontrmobilumo veiksniai. Tačiau veiksmingai gynybai užtikrinti **tik vieno kurio tai elemento buvimo nepakanka, jos turi būti derinamos su kitomis aktyviomis kontrmobilumo priemonėmis** (gynybiniai prieštankiniai ir kt. užtvartai, grioviai, minų laukai, ir pan.) būtent tose vietose, kur dėl teritorijos geografijos ir turimos infrastruktūros gynybą organizuoti yra optimaliausios sąlygos.

Siūlome: pergalvoti priemones, veiksmingiausiai ir su adekvačiomis sąnaudomis galinčias pasitarnauti valstybės gynybinio potencialo stiprinimui ir **pasirinkti tik realiai veiksmingas, kompleksines ir ten, kur tikrai būtina, atsisakant menamų**. Jei Valstybė nori laikinai apriboti valstybinių miškų naudojimą, tam nereikia priiminėti naujų normų įstatymuose, o galima tai nustatyti administraciniais aktais. Pakol nėra išties objektyviai pagrįstos būtinybės, siūlome nepagrįstai netaikyti ūkinės veiklos apribojimų privačiuose miškuose ir taip racionaliai naudoti Valstybės ir jos piliečių turtą bei lėšas.

3. Dėl kompensacijų už planuojamus įvesti ūkinės veiklos apribojimus.

Teigiamai vertiname, kad Vyriausybės išvadoje dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 X skyriaus antrojo skirsnio pakeitimo įstatymo projekto yra paskaičiuoti tiek galimi apribojimų mastai, tiek ir sumos būtinų tokiu atveju išmokėti kompensacijų už ūkinės veiklos apribojimus. Pateiktais Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, kompensacijoms privačių miškų savininkams už plynųjų pagrindinių miško kirtimų apribojimą **kasmet reikėtų bent ~23 mln. Eur** papildomų valstybės biudžeto lėšų. Plyni kirtimai būtų draudžiami **~70 tūkst.ha** brandžiuose ir pribrestančiuose medynuose (20 km atstumu į šalies gilumą nuo Rusijos ir Baltarusijos sienų) ir **~11.5 tūkst.ha** (palei kelius).

Siūlome: Atsižvelgiant į keičiamame įstatyme nustatytą Vyriausybės kompetenciją ir į tai, kad įstatymo įgyvendinimas pareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų kompensacijoms išmokėti, **jei Vyriausybė vis tik pritartu siūlomiesiems apribojimams vykdyti plynuosius kirtimus**, kartu su tokiais įstatymo pataisomis turi būti teikiamas Lietuvos Respublikos 2025–2027 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projekto Reg. Nr. **XIVP-4221** pakeitimas, kuriuo papildomai numatoma skirti 23 mln. Eur kompensacijoms išmokėti privačių miškų savininkams.

4. Dėl plynų kirtimų uždraudimo poveikio miškų būklei ir medynų atkūrimui. Jei pagrindinius plynuosius kirtimus direktyviai pakeisime pagrindiniais atvejiniiais kirtimais, atsiras iššūkių su medynų atkūrimu. Dažniausiai po tokių kirtimų atkūrimas užtrunka ženkliai ilgiau (jei nėra susiformavęs perspektyvus pomiškis ar antras medyno ardai), nei kad atkurti plotus po plynųjų kirtimų. Tad užtruks ilgesnį laiką, kol susiformuos jaunuolynas (o neretai -gali ir visai nepavykti).

Be to, dalyje miškuose, įskaitant šalia kelių šlapiose augavietėse, reikia plynų kirtimų. Likęs retas medynas tampa neatsparus vėjams ir medžiai griūna ant kelių, nesaugu ir sunkiau atkurti. Dėl pavardintų priežasčių toks neatitinkantis augaviečių sąlygų ūkininkavimas gali turėti neigiamą įtaką ne vien tik miškų būklei, bet ir teritorijos tinkamumui Valstybės gynybai.

Siūlome: Atsisakyti nepagrįstų, nebūtinų, daug kainuojančių ir miškininkystės požiūriu kenksmingų apribojimų taikymo. VMT paskaičiavimu, įstatymo projektu siekiami nustatyti apribojimai tik privatiems miškams būtų taikomi **~20 mln.m3** ir bendra kompensacijų suma būtų **~870 mln.EUR**.

Pagarbiai,

dr. Algis Gaižutis, LMSA Valdybos pirmininkas
Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija (LMSA)
A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius
Tel./fax. +370 5 2767590; mob. +370 687 95113
el.paštas: algis@forest.lt
interneto svetainė: www.lietuvosmiskai.lt

ORIGINALAS PAŠTU
NEBUS SIUNČIAMAS